

A tartalmi szabályozás és a testnevelőtanár-képzés összefüggései: fókuszban az ultimate frizbi sportág

Erdősi Zoltán¹ – Bognár József²

¹ az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Neveléstudományi Doktori Iskola doktori hallgatója, erdosizoli9@gmail.com, ORCID: 0000-0002-7336-2331

² az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Sporttudományi Intézet egyetemi tanára, bognar.jozsef@uni-eszterhazy.hu, ORCID: 0000-0002-5982-7833

A tanulmány központi kérdése a köznevelési tartalmi szabályozás és a testnevelőtanár-képzés kapcsolata, különös tekintettel az élményalapú sportjátékoktatás lehetőségeire. A kutatás célja annak feltárása volt, hogy a testnevelőtanár-képzésben dolgozó szakemberek miként értelmezik a Nemzeti alaptanterv (NAT 2020) és a kerettantervek szerepét a képzési tartalmak alakításában, valamint hogyan értékeli az ultimate frizbi sportjáték pedagógiai és módszertani lehetőségeit. A vizsgálat során hét szakemberrel készült félig strukturált interjú, akik a hazai testnevelőtanár-képző intézmények vezetői vagy a gyakorlati képzésben részt vevő szakemberei voltak. Az eredmények szerint a kutatásban részt vevők alapvetően azonosulnak a NAT 2020 aktív életmódra nevelést hangsúlyozó célrendszerével, ugyanakkor a kerettantervek tartalmát és sportági kínálatát szűknek tartják. Az ultimate frizbi pedagógiai értékeit – különösen az együttműködés, az élményszerűség és az inváziós sportjátékok előkészítésének lehetőségei miatt – széles körben elismerték. A kutatás rámutat arra, hogy a tanárképzés és a köznevelési tartalmi szabályozás szorosabb együttműködése elősegítheti az élményalapú és tanulóközpontú sportjátékoktatási megközelítések erőteljesebb megjelenését a testnevelés gyakorlatában.

Kulcsszavak: élménypedagógia, sportjátékoktatás, tantervi fejlesztés, pedagógiai innováció

DOI: 10.37205/TEL-hun.2026.1.05

© 2026. Ez az alkotás a CC BY-NC-ND 4.0 licenc alatt kerül közzétételre.

Bevezetés

A közoktatásban a testnevelés tantárgy cél- és tartalomrendszerét elsősorban a központi szabályozás, valamint a társadalmi és szakmai elvárások határozzák meg. A Nemzeti alaptanterv (NAT, 2020) rögzíti a testnevelés és egészségfejlesztés tanulási terület alapelveit és fejlesztési céljait, amelyek jelentős hatást gyakorol-

nak a testnevelő tanárok mindennapi pedagógiai gyakorlatára (Molnár, 2025), illetve a testnevelőtanár-képzés elméleti, gyakorlati és módszertani kereteire is.

A NAT 2020 a technika és a fizikai fittség fejlesztése mellett kiemelt célként fogalmazza meg az egész életen át tartó aktív életmód és mozgásos szokásrendszer kialakítását (Ádám, 2020). Azonban a sport nemzetstratégiai ágazatként történő kezelése gyakran a versenysport irányába tolja el az iskolai sport értelmezését és gyakorlatát is (Sárközy, 2017). Ez a jelenség különösen a mindennapos testnevelés 2012-es bevezetése után vált hangsúlyossá, amely egyszerre növelte a testnevelő tanárokkal szemben támasztott követelményeket és ezzel párhuzamosan a testnevelőtanár-képzéssel szembeni elvárásokat is (Bognár, 2019).

A testnevelőtanár-képzés feladata ennél fogva nem csupán a mozgásanyag és a módszertan átadása, hanem olyan komplex kompetenciák fejlesztése is, amelyek összekapcsolják az egészségfejlesztést, a fittséget, a testösszetétel-szabályozást, a mozgás és a pszichés funkciók kapcsolatát, valamint a szabadidős mozgásformák megfelelő tervezését és alkalmazását (Csányi & Révész, 2021). A képzési kimeneti követelmények (KKK) meghatározzák a tanárképzés tartalmi és szerkezeti kereteit, és többé-kevésbé jól kapcsolódnak az iskolai testnevelés fő céljaihoz. Azonban a testkultúra komplex értelmezése és a testnevelésben megjelenő értékközvetítés kevésbé hangsúlyosak a szabályozásban (Bognár, 2021).

Elméleti háttér az élménypedagógia-alapú ultimate frizbi oktatásról

A 21. századi társadalmi és pedagógiai kihívások egyre inkább szükségessé teszik a testnevelés tartalmi és módszertani megújítását (Bognár, 2023). A nemzetközi és a hazai pedagógiai diskurzusban egyre hangsúlyosabbá válik az élményalapú és tanulóközpontú megközelítés, amely a tanulók motivációjára, aktív részvételére és tapasztalati tanulására épít. Ennek egyik ígéretes iránya az élménypedagógia alkalmazása a testnevelésben. Az élménypedagógia elméleti alapját a tapasztalati tanulás koncepciója adja, amely a Hahn-féle pedagógiai megközelítésből eredeztethető (Hahn, 1958; Bikics, 2019). Ebben a szemléletben a tanulás a közvetlen tapasztalatszerzésre, az együttműködésre és a reflexióra épül. A folyamat szerkezetét Kolb tapasztalati tanulási ciklusa írja le, amely a tapasztalat, reflexió, általánosítás és alkalmazás egymásra épülő szakaszain keresztül ragadja meg a tanulás dinamikáját (Kolb, 1984). A mozgásos tevékenységek sajátosságai miatt a testnevelés különösen alkalmas e megközelítés gyakorlati alkalmazására.

A sportjátékok oktatásában ez a szemlélet a hagyományos, technikaközpontú modellek kritikájaként jelent meg. Bunker és Thorpe (1982) rámutattak, hogy a technikai elemekre épülő oktatás gyakran háttérbe szorítja a játék megértését és a tanulók döntéshozatali folyamatait. Az újabb sportjátékoktatási modellek ezzel szemben a tanulók motivációjára, játékbeli gondolkodására és döntési képességeire helyezik a hangsúlyt (Doolittle, 1995). Ez a megközelítés jól illeszkedik a konstruktív pedagógia elméletéhez, amely szerint a tanulók saját tapasztalataik révén konstruálják meg az új tudást (Nahalka, 1997). A reform sportjátékoktatási modellek hazai elterjedése az elmúlt évtizedben erősödött fel (Kovács, 2019). Az élmény-pedagógiai megközelítés gyakorlati megvalósításának egyik lehetséges eszköze az ultimate frizbi sportjáték (Erdősi, 2021). A sportág kisjátékalapú oktatásmódszer-tana, egyszerű szabályrendszere és alacsony eszközigénye lehetővé teszi, hogy már a tanulási folyamat kezdetén valódi játékhelyzetekben történjen a tanulás, ami erősítheti a konstruktív pedagógia megjelenését a testnevelésórákon.

Az ultimate frizbi olyan sportág, amely szabályrendszeréből adódóan különösen alkalmas a játékalapú tanulás támogatására. A kerettantervben szereplő labdarúgással, kézilabdával, kosárlabdával és floorballal szemben nem tartalmaz labdavezetést, testi kontaktust vagy a szabad eszközért folytatott közvetlen küzdelmet, ezért a tanulási folyamat már a kezdetektől valós játékhelyzetekre építhető (Erdősi & Balogh, 2023). Emellett szabadtéri jellegéből és minimális eszközigényéből adódóan könnyen alkalmazható különböző iskolai és iskolán kívüli környezetekben is. A kerettanterv jelenleg az alternatív környezetben űzhető sportágak között említi a sportágot. Mindezek alapján az ultimate frizbi nemcsak alternatív mozgásformaként értelmezhető, hanem olyan pedagógiai eszközként is, amely alkalmas lehet az élménypedagógiai és a konstruktív pedagógiai szemlélet gyakorlati megvalósításának támogatására a sportjátékok oktatásában (Erdősi, 2021).

Kutatás céljai

Az iskolai testnevelés sportjátékkínálata hagyományosan erősen kötődik a tradicionális csapatsportokhoz. A kerettantervek sportjáték témakörében 2020-ig a négy klasszikus olimpiai csapatsport, a labdarúgás, a kézilabda, a kosárlabda és a röplabda dominált. A 2020-as kerettantervi módosítás során ezek mellé került be a floorball sportjáték, ami arra utal, hogy a sportjátékkínálat bővítése és megújítása nem példa nélküli. Ebben az értelemben az ultimate frizbi megjelenése sem tekinthető idegennek a tantervi logikától. Mindazonáltal kevésbé ismert, hogy a köznevelés

tartalmi szabályozói milyen mértékben befolyásolják a testnevelőtanár-képzés tartalmát és módszertanát, illetve, hogy a képzés mennyiben képes reagálni a pedagógiai innovációkra vagy az alternatív módszerek alkalmazására (Bognár, 2020). Ebből következően kutatásunk két egymással szorosan összefüggő terület vizsgálatára irányul. Egyrészt célunk feltárni, hogy a testnevelőtanár-képzésért felelős intézetvezetők miként értelmezik a köznevelés tartalmi szabályozóinak szerepét, és ezek milyen mértékben hatnak az egyetemi képzés tartalmára. Másrészt célunk volt azt vizsgálni, hogy az élménypedagógiai megközelítés – különösen az ultimate frizbi sportjáték alkalmazásán keresztül – milyen módon jelenik meg a testnevelőtanár-képzésben, és milyen potenciállal rendelkezik a köznevelési gyakorlatban. A kutatás tehát egyaránt vizsgálja a szabályozási környezet hatását a tanárképzésre, valamint azt, hogy egy alternatív, élménypedagógiai alapokra épülő sportjáték milyen lehetőségeket kínál a testnevelés pedagógiai megújítására.

Anyag és módszerek

Mintaválasztás

A kutatásban a hazai testnevelőtanár-képző egyetemek felelős vezetőit, valamint a gyakorlóiskolai képzésben részt vevő mentorokat és szakvezetőket kérdeztük meg ($N = 7$). A mintaválasztás során arra törekedtünk, hogy a hazai hét testnevelőtanár-képző intézmény mindegyike szerepeljen a kutatásban. Azonban két intézmény képviselőit nem sikerült bevonni, így egy egyházi, kettő állami és kettő alapítványi fenntartású egyetem képviselői vettek részt a vizsgálatban.

Az intézetvezetők közül ketten a saját interjújukat követően olyan kollégát javasoltak további interjúalannak, aki a gyakorlóiskolai képzésért felel. Két intézetvezető saját intézményében közvetlen rálátással rendelkezik az iskolai gyakorlati képzésre is. Az egyik, gyakorlati képzésért felelős interjúalany 2025 januárjáig nyolc éven keresztül intézetvezetőként dolgozott, így széles körű tapasztalattal rendelkezett az interjúk során vizsgált valamennyi tématerületen (1. táblázat). A kutatáshoz szükséges etikai engedélyt a Magyar Testnevelési és Sporttudományi Egyetem Kutatásetikai Bizottsága adta ki TE-KEB/03/2022 számon.

Kód	Tisztség	Tudományos fokozat	Életkor (év)	Nem
Vezető 1	Tanszékvezető, rektorhelyettes	Egyetemi docens	55	férfi
Vezető 2	Intézetigazgató	Egyetemi docens	64	nő
Vezető 3	Intézetigazgató-helyettes	Egyetemi docens	58	nő
Vezető 4	Intézetigazgató	Főiskolai tanár	57	nő
Felelős 1	Szakfelelős	Egyetemi tanár	56	férfi
Felelős 2	Tanszékvezető	Egyetemi docens	43	férfi
Felelős 3	Oktató	Egyetemi docens	65	férfi

1. táblázat. Az interjúalanyok bemutatása

Adatfelvétel

Az adatfelvétel félig strukturált interjúk segítségével történt. Mind a hét interjúalannyal online formában készítettünk interjút 2025 márciusa és júniusa között. A kutatás céljaihoz igazodva három fő témakör mentén tettük fel kérdéseinket: 1) a NAT, a kerettanterv és a tanárképzés kapcsolata; 2) az ultimate frizbi pedagógiai értékei és 3) az ultimate frizbi helye a tanárképzésben és a gyakorlati képzésben. Az interjúk átlagosan 45–50 percig tartottak. Az interjúkról hangfelvétel készült, amelyet később teljes terjedelemben lejegyeztünk.

Adatelemzés

Az interjúk leiratát tematikus formában elemeztük. Az elemzés során kategóriákat alakítottunk ki, és az interjúrészletekben megjelenő fő hangsúlyok azonosítása mellett az egyes válaszok közötti egyezéseket és különbségeket is vizsgáltuk. A kutatás érvényességének biztosítása érdekében Maxwell szempontrendszerét vettük alapul (Maxwell, 1992). A reprezentativitás kérdését a kvalitatív kutatásokra jellemző posztmodern nézőpontból közelítettük meg, figyelembe véve az interjúalanyokkal folytatott vizsgáldás interaktív jellegét (Eisenhart, 2006).

Eredmények

A NAT 2020, a kerettantervek és a testnevelőtanár-képzés kapcsolata

Az interjúk első tematikus egysége a köznevelés tartalmi szabályozói és a testnevelőtanár-képzés kapcsolatára irányult. A válaszok alapján valamennyi interjúalany pozitívan értékelte, hogy a NAT 2020 a prevenció, a rekreáció és az aktív életmódra nevelés céljait hangsúlyosan jeleníti meg. Egyetértés mutatkozott abban is, hogy e célok megvalósításához a jelenleginél szélesebb mozgásforma- és sportágkínálat lenne indokolt.

Az interjúalanyok megítélése szerint ugyanakkor a kerettantervi tartalmak csak részben támogatják a NAT-ban kijelölt célok megvalósítását, mivel a javasolt sportági paletta viszonylag szűk. Egyértelmű volt az irány, mely szerint a NAT aktív életmódra nevelést hangsúlyozó célrendszere és a kerettantervek konkrét tartalmi szabályozása között feszültség tapasztalható. Ennek feloldására a legtöbb interjúalany volt javaslata, noha az a vélemény is megjelent, hogy a testnevelők számára jelenleg is viszonylag nagy mozgástér áll rendelkezésre a helyi tantervek kidolgozásában. Ketten így fogalmaztak:

„A testnevelés óriási lehetőség a differenciálásra. Akár tervezéskor is.” (Vezető 1)

„El kellene fogadni, hogy a sokféle mozgásanyag megmutatása a cél.” (Vezető 2)

Az ultimate frizbi kerettantervi megjelenésével minden interjúalany tisztában volt, és egyetértés mutatkozott abban, hogy a sportág a jelenleginél nagyobb szerepet is kaphatna. Megjelent a sportjátékok témakörbe történő beemelésének lehetősége, illetve az interjúalanyok egy tágabb, rekreációs szemléletű témakör részeként is elképzelhetőnek tartották az ultimate frizbi szerepét. Az interjúalanyok egy része elsősorban módszertani előkészítő játékként illesztené be az inváziós labdajátékok elé.

„Mivel nincs labdavezetés, a megkötéses játékok helyett ezzel lehetne kezdeni. Onnantól kezdve klasszikus csapatjáték; [a] helyezkedés is nagyon jól tanítható.” (Vezető 3)

Az interjúk során visszatérő elemként jelent meg a kerettanterv szakmai megalapozottságának kérdése is. Bár ez eredetileg nem szerepelt az interjúvázlatban, már az első interjúban felmerült, hogy a tartalmi szabályozás kialakítása nem feltétlenül átlátható és tudományos szempontokra épül. Az interjúalanyok szerint a kerettantervek alakulása nem kizárólag szakmai konszenzus eredménye, és az egyetemek csak korlátozottan vesznek részt ebben az alkotófolyamatban. Ennek

megfelelően többen úgy látták, hogy a közoktatási kerettantervek akkor gyakorolnának érdemibb hatást a pedagógusképzésre, ha a tanárképző intézmények vezetői hangsúlyosabban részt vennének a tartalomfejlesztésben. Ezt jól összegzi a következő megjegyzés:

„Hogy kik és miért kapnak felkérést, személy szerint erről sajnos nincs információm.” (Vezető 4)

A megkérdezettek többsége szükségesnek tartaná a testnevelés tantárgy szemléleti és módszertani megújulását is, mely folyamatban kiemelt szerepet kapnának a pedagógusképző intézmények. A válaszok alapján ennek középpontjában nem pusztán új tartalmak bevezetése állna, hanem a tantárgy tanulói vonzerejének növelése, a differenciált oktatás, valamint a tanulók hosszú távú mozgásos szokásrendszerének kialakítása és fenntartása. Ezt a szemléletet tükrözik azok a megállapítások is, amelyek szerint a sportkultúra nem a mindenben való jártasságról, hanem az elköteleződésről szól, illetve hogy a korábbi, technikaközpontú testnevelés-oktatás több iskolai helyzetben már nem bizonyul elégségesnek.

„[A] sportkultúra, sportműveltség nem arról szól, hogy mindenben jó valaki, hanem arról, hogy legyen elkötelezett.” (Felelős 1)

„[A] korábbi testnevelés-oktatás meghalt. Sok iskolában azzal szembesülnek az egyetemről kikerülő hallgatók, hogy amit anno a Nádori-féle tankönyvből tanultak, az a módszer megbukott.” (Felelős 3)

Az interjúk alapján teljes egyetértés mutatkozott abban is, hogy a jelenlegi testnevelés-érettségi nem tükrözi megfelelően a NAT célrendszerét. Az interjúalanyok szerint az érettségi nem az aktív életmód kialakulását méri, hanem elsősorban technikai tudáselemekre és pillanatnyi teljesítményre fókuszál, ráadásul erősen a sportjátékok irányába torzult. Többen ezt a testnevelés egyik rendszerszintű problémájának nevezték, mert a tantárgy eredményességéről nem ad valós visszajelzést. Alternatívaként felmerült egy portfólióalapú érettségi lehetősége, illetve az iskolák nagyobb szabadsága a gyakorlativezésga-tartalmak kialakításában. Egyértelmű volt, hogy mindez jelentős hatást gyakorol a testnevelőtanár-képzés rendszerére.

„Jó lenne, ha középszinten az iskola tehetne be tartalmakat az érettségibe.” (Felelős 2)

Változó	Hangsúly
NAT célok	- A prevenció, rekreáció és aktív életmódra nevelés céljai kedvező megítélés alá estek. - A NAT céljainak megvalósításához több sportágra és többféle mozgásformára lenne szükség
Kerettantervi tartalom	- A kerettantervi tartalom csak részben támogatja a NAT céljait. - Szélesebb sportági kínálat és több rekreációs mozgásforma lenne indokolt.
Ultimate frizbi a kerettantervben	- A sportág a jelenleginél nagyobb szerepet is kaphatna. - Előkészítő szerepe miatt alkalmas lenne az inváziós sportjátékok bevezetésére.
Kerettanterv-alkotás	- A szabályozás szakmai megalapozottsága és átláthatósága megkérdőjeleződött. - Nem átlátható, hogy kik és milyen szakmai szempontok alapján vesznek részt a kerettanterv kialakításában.
Középszintű érettségi	- A jelenlegi érettségi nem tükrözi a NAT célrendszerét. - Nem az aktív életmódot méri, és nem ad valós visszajelzést a testnevelői munkáról.

2. táblázat. A NAT 2020 és a kerettantervek tanárképzési összefüggéseire vonatkozó interjúválaszok összegzése

Az ultimate frizbi pedagógiai értékei

Az interjúk második tematikus egysége az ultimate frizbi sportág pedagógiai és módszertani értékeire irányult. Az interjúalanyok véleménye ebben a kérdésben szinte teljesen egységes volt. Valamennyien úgy látták, hogy a sportág legfontosabb módszertani előnye az inváziós játékok előkészítésében rejlik. Ennek oka elsősorban az, hogy a sportágban nincs labdavezetés és testi kontaktus, ezért a tanulók már a kezdetektől olyan játékhelyzetekben vehetnek részt, amelyek egyszerűek és pedagógiaiilag jól strukturálhatók.

„Jó eszköz támadó, védő szerepek oktatására és együttműködésre. Közben nagyon egyszerű, azonnal játszható.” (Vezető 2)

A testnevelésórai szervezhetőség szempontjából is egységes volt a megítélés. Az interjúalanyok szerint az ultimate frizbi minimális eszközigénye, könnyű megszervezhetősége és az, hogy a tanulók viszonylag gyorsan képessé válnak az önálló játékokra, különösen alkalmassá teszi a sportágot iskolai környezetben történő alkalmazásra.

„A nagy létszámú osztályoknak tanítható sportágak kiemelten fontosak. A frizbi ennek megfelel, és az alapcsapatsportok előkészítésére kiváló.” (Vezető 4)

A pedagógiai értékek közül a legtöbben az együttműködés lehetőségét hangsúlyozták. Mivel az ultimate frizbiben nem lehet haladni az eszközzel, a támadójáték szükségszerűen a kooperációra épül. Ez a tanulói bevonódás jóval szélesebb körét teremti meg, mint a többi inváziós sportjátékban.

„...(ebben a sportágban) nem tudnak önzősködni” (Vezető 3)

„...a »kis béna« és a szuper is tudna együtt játszani. Az életen át tartó mozgásra nevelés nagyon jó eszköze.” (Vezető 1)

További pedagógiai előnyként jelent meg a bíró nélküli játék, a koedukált jelleg és az a módszertani sajátosság, hogy a sportág szinte azonnal játszható, vagyis nem igényel hosszabb technikai előképzést. Az interjúalanyok szerint ez már a tanulási folyamat kezdetétől élményszerűséget és motivációt biztosít. Az interjúk alapján tehát az ultimate frizbi nem pusztán egy alternatív sportágként jelent meg, hanem olyan pedagógiai eszközként is, amely támogatni tudja a tanulóköz-pontú, élményalapú és együttműködésre épülő sportjátékoktatást.

„A parkjainkban önállóan tudnának játszani akár 3 a 3 ellen. Mint régen a grundfoci, ami most is etalon.” (Vezető 3)

Változó	Hangsúly
Módszertani előnyök	• Az ultimate frizbi legfontosabb előnye az inváziós játékok előkészítése. • A labdavezetés és a testi kontaktus hiánya miatt a tanulók már a kezdetektől játékhelyzetekben vehetnek részt.
Tanórai szervezhetőség	• A sportág könnyen szervezhető és minimális eszközigényű. • Nagy létszámú csoportokkal is jól alkalmazható.
Pedagógiai értékek	• A kooperáció kiemelt pedagógiai értéként jelent meg. • A passzkényszer fokozza az együttműködést és csökkenti az egyéni dominanciát.
Tanulói bevonódás	• A sportág gyorsan játszható, ezért korán élményszerű tanulást tesz lehetővé. • Nem igényel hosszabb technikai előképzést.
Iskolai alkalmazhatóság	• Az iskolai testnevelésben és tanórán kívüli környezetben is jól használható. • A tanulók gyorsan képessé válnak az önálló játéokra.

3. táblázat. Az ultimate frizbi pedagógiai és módszertani értékeire vonatkozó interjúválaszok

Az ultimate frizbi helye a testnevelőtanár-képzésben

Az interjúk harmadik tematikus egysége az ultimate frizbi megjelenését vizsgálta a testnevelőtanár-képzésben. Az eredmények azt mutatják, hogy az egyetemek között jelentős eltérések tapasztalhatók a sportági képzésben. Az interjúalanyok ugyanakkor egyetértettek abban, hogy saját intézményükben a sportág jelenlegi megjelenése nem éri a szükséges mértéket, és többségük nagyobb óraszámban is szívesen látná azt.

„A rekitábor komoly része, ott rájönnek milyen jó sportág. Utána tesis (rekreáció elmélete és gyakorlata) módszertannál is példaként kiemeljük (előkészítés és szabadidős tevékenység) és nem tesis is tanulja. Szerintem átlagnál nagyobb falatként kezeljük.” (Vezető 2)

A gyakorlóiskolák vonatkozásában teljes egyezés volt abban, hogy egyik egyetem sem ír elő kötelező vagy ajánlott tartalmakat a mentorok és a partneriskolák számára. A gyakorlati képzés során alkalmazott konkrét tartalmakról jellemzően a mentortanárok döntenek a tanmenet alapján. Az interjúalanyok ugyanakkor egyetértettek abban, hogy módszertani szempontból kifejezetten kedvező lenne, ha az ultimate frizbi gyakrabban jelenne meg ezekben az iskolákban.

„Hallgatói gyakorlatokat vezetek, de sajnos nem emlékszem, hogy előfordult volna [az ultimate frizbi]. Annak ellenére, hogy a hallgatók ismerik, és találkoztak vele, inkább a hagyományos mozgásformákra koncentrálnak.” (Felelős 3)

A jelenlegi egyetemi gyakorlat többféle modellt mutat. Egy intézményben a hallgatók egyáltalán nem találkoznak a sportággal, egy másik intézményben önálló, de fakultatív tantárgyként jelenik meg. Három egyetemen a rekreációelmélet és gyakorlat tantárgy keretében, illetve valamely inváziós labdajáték előkészítő játékaként találkoznak vele a hallgatók.

Az interjúalanyok válaszai abban már megoszlottak, hogy a sportág esetleges hangsúlyosabb kerettantervi megjelenése maga után vonná-e az egyetemi jelenlét növekedését. Az intézetvezetők körülbelül fele egyértelműen úgy nyilatkozott, hogy ilyen esetben saját képzésükben is növelnék a sportág súlyát, míg mások szerint erről csak szűk szakmai egyeztetés alapján lehetne dönteni.

Az eredmények összességében arra utalnak, hogy az ultimate frizbi pedagógiai és módszertani értékeit a tanárképzésben dolgozó szakemberek széles körben elismerik, ugyanakkor intézményesülése jelenleg még korlátozott és esetleges.

„Ha a sportág bekerülne a kerettantervekbe, akkor előkészítő jellege és a minimális eszközigénye okán is gazdagodna a testnevelés.” (Felelős 3)

Változó	Hangsúly
Egyetemi képzésben való jelenlét	- Az egyetemek között jelentős eltérések mutatkoznak. - Többen nagyobb óraszámban is szívesen látnák.
Gyakorló iskolai megjelenés	- Az egyetemek nem írnak elő kötelező tartalmakat a mentorálásban részt vevő iskoláknak - Módszertani szempontból kedvező lenne gyakoribb megjelenése.
Jelenlegi intézményi modellek	- Többféle képzési modell létezik. - Rekreációs tárgyban vagy inváziós játékok előkészítéseként jelenik meg.
Kerettantervi változás hatása	- A kerettantervi megjelenés hatással lehet az egyetemi súlyára. - Több intézmény növelné a képzésben a jelenlétét.
Intézményesülés megítélése	- A sportág elfogadottsága kedvező. - Pedagógiai és módszertani értékei széles körben elismertek

4. táblázat. Az ultimate frizbi megjelenésére a tanárképzésben és gyakorlati alkalmazására vonatkozó interjúválaszok összegzése

Diszkusszió

Az interjúk alapján a testnevelőtanár-képzésben dolgozó szakemberek alapvetően azonosulni tudnak a NAT 2020 célrendszerével, különösen az aktív életmódra nevelés, a prevenció és a rekreáció hangsúlyával. Ugyanakkor a NAT céljaihoz kapcsolódó kerettantervekkel szemben az interjúalanyok több ponton kritikus álláspontot fogalmaztak meg. Véleményük szerint a kerettantervek jelenlegi formájukban csak részben támogatják a NAT-ban megfogalmazott nevelési célok megvalósulását, elsősorban a viszonylag szűk sportági kínálat miatt. Többen ezért a kerettantervi tartalom újragondolását, akár jelentősebb átalakítását is szükségesnek tartják a NAT céljainak hatékonyabb elérése érdekében.

Az interjúk során az is felmerült, hogy a kerettanterv-alkotás folyamata az egyetemi szereplők számára kevésbé átlátható, ami szakmai elégedetlenséget is kivált. Az egyetemi képzés és a köznevelés célrendszerének és gyakorlatának összehangolására irányuló igény ugyanakkor megerősíti korábbi kutatási eredményeket (Molnár et al., 2024). Az interjúalanyok többsége olyan kerettantervi struktúrát tartana indokoltnak, amely szélesebb mozgásforma- és sportágválasztékot biztosít a testne-

velés számára. Ebben a kontextusban az ultimate frizbi sportjáték megjelenését is kedvezően értékelték, elsősorban élményalapú, társas és rekreációs jellege miatt.

Eredményeink alapján az egyetemi vezetők elsősorban a testnevelés tartalmi, módszertani és szemléleti megújulásának szükségességét hangsúlyozták. Korábbi kutatásokat megerősítve jelen eredményeink alapján elmondható, hogy a testnevelés egyik legfontosabb feladata a mozgás és a sport megszerettetése (Molnár, 2021; Hurtik-Tóth et al., 2023), amely azonban a jelenlegi gyakorlatban csak részben valósul meg.

Az ultimate frizbi sportág megítélése az interjúalanyok körében kifejezetten kedvező volt. Bár többen az élménypedagógiai lehetőségeket hangsúlyozták, még hangsúlyosabban jelent meg a sportág előkészítő szerepe az inváziós sportjátékok oktatásában. A válaszok alapján a legtöbb interjúalany a kerettantervekben szereplő labdás csapatsportok előkészítő játékaként képzelte el a sportág helyét. Emellett számos pedagógiai értéket is kiemeltek, például a kooperációt, a bíró nélküli játékot, a nonkontakt jelleget és a koedukáció lehetőségét. Az eredmények ugyanakkor nem mutattak egyértelmű konszenzust abban a kérdésben, hogy a sportág a sportjáték témakör bővítéseként vagy egy potenciális rekreációs témakör részeként jelenjen meg a kerettantervekben.

Több egyetemi vezető úgy vélte, hogy a sportág kerettantervi megjelenése fontos feltétele lehet annak, hogy a képzési rendszerben nagyobb hangsúlyt kapjon az ultimate frizbi. Ugyanakkor az eredmények alapján nem jelenthető ki egyértelműen, hogy ez minden intézmény esetében elsődleges célként jelenne meg.

Az interjúk alapján elmondható, hogy az egyetemi vezetők személyes pozitív véleménye sem feltétlenül elegendő a sportág képzési megjelenésének bővítéséhez. Ugyanakkor az eredmények arra is utalnak, hogy egy tantervi változás a legtöbb intézmény képzési tartalmára egyértelmű hatással lenne, különösen akkor, ha a tartalomfejlesztésbe az oktatáspolitikai átlátható módon bevonná a képző intézeteket. Ez az eredmény összhangban áll korábbi kutatásokkal, amelyek szerint a köznevelés és az egyetemi képzés céljainak és tartalmának összehangolása alapvető feltétele a nevelési célok megvalósulásának (Bognár, 2020).

Következtetés

Kutatásunk rámutatott, hogy a testnevelőtanár-képzésben dolgozó egyetemi vezetők alapvetően támogatják a NAT 2020-ban megjelenő szemléletváltást, amely az aktív életmódra nevelést, a rekreációs szemlélet erősítését és a mozgásformák szélesebb körének megjelenését hangsúlyozza. Eredményeink szerint ugyanakkor a kerettantervek jelenlegi tartalmi struktúrája csak részben támogatja e célok megvalósítását, és az egyetemi képzés tartalmát sem befolyásolja közvetlenül.

Az interjúk alapján a testnevelés sportjáték-oktatásának módszertani megújulása is indokoltnak tűnik, amelyben a tanulóközpontú és élményalapú megközelítések fontos szerepet kaphatnak. Ebben a folyamatban az ultimate frizbi olyan sportágként jelenik meg, amely egyszerre támogatja a konstruktív pedagógiai szemléletet és az élménypedagógiai tanulási folyamatokat, különösen az inváziós sportjátékok előkészítésében.

Az eredmények arra is rámutatnak, hogy a köznevelési tartalmi szabályozás és a testnevelőtanár-képzés közötti szorosabb szakmai együttműködés elősegíthetné a pedagógiai innovációk gyorsabb megjelenését a képzésben és az iskolai gyakorlatban. Az ultimate frizbi sportág példája jól mutatja, hogy egy alternatív sportjáték pedagógiai értékei széles körben elfogadottak a szakmai szereplők között, ugyanakkor intézményesülése jelenleg elsősorban tantervi és szervezeti feltételektől függ.

Limitáció

A kutatás eredményeinek értelmezésekor figyelembe kell venni annak korlátait. A vizsgálat kvalitatív módszerre épült, és bár a minta lefedte a hazai testnevelőtanár-képző intézmények jelentős részét, az eredmények elsősorban a tanárképzésben dolgozó vezető szakemberek nézőpontját tükrözik. A kutatás nem terjedt ki a gyakorló testnevelő tanárok, a hallgatók vagy az oktatáspolitikai döntéshozók véleményének vizsgálatára, ezért az eredmények általánosíthatósága korlátozott.

A jövőbeni kutatások számára ezért indokolt lehet a különböző érintetti csoportok bevonása, valamint kvantitatív módszerek alkalmazása annak feltárására, hogy az alternatív sportjátékok és élménypedagógiai megközelítések milyen mértékben jelennek meg a testnevelés mindennapi gyakorlatában.

Irodalom

- Ádám, P. (Ed.) (2020). *Útmutató a testnevelés tantárgy tanításához*. Eszterházy Károly Egyetem. <https://www.oktatas2030.hu/wp-content/uploads/2020/10/utmutato-a-testneveles-tantargy-tanitasahoz-.pdf> (2025. 04. 10.)
- Bikics, G. (2019). Az élménypedagógia kialakulása és fejlődése Németországban és Nagy-Britanniában. *Alkalmazott Nyelvészeti Közlemények*, 14(1), 13–34.
- Bognár, J. (2019). A testnevelés értékorientációja. *Új Pedagógiai Szemle*, 69(3–4), 100–108.
- Bognár, J. (2020). *A testnevelőtanár-képzésre vonatkozó dokumentumok egységessége az elvek, tartalmak és értékek mentén: a képzési kimeneti követelmények, a pedagóguskompetenciák, a pedagóguséletpálya-modell és a NAT 2020 összevetése*. EKE Líceum Kiadó. <https://publikacio.uni-eszterhazy.hu/6803/> (2025. 04. 10.)
- Bognár, J. (2023). *Sportpedagógia*. Krea-Fitt Kft.
- Bunker, D. & Thorpe, R. (1982). A model for the teaching of games in secondary schools. *Bulletin of Physical Education*, 18, 5–8.
- Csányi T. & Révész, L. (2021). *A testnevelés és sport oktatásának elmélete és módszertana – Középpontban a tanulás*. Magyar Diáksport Szövetség. https://www.researchgate.net/publication/353659294_A_testnevelés_es_sport_oktatásának_elmélete_es_módszertana_-_Középpontban_a_tanulás_Theory_and_methodology_of_Physical_Education_and_Sport (2025. 04. 10.)
- Doolittle, S. (1995). Teaching Children to Understand Games. In Clements, R. L. (Ed.). *Games & Great Ideas. A Guide for Elementary School Physical Educators and Classroom Teachers* (pp. 20–24). Greenwood Press.
- Eisenhart, M. (2006). *Kvalitatív adatelemzés módszere. Kézikönyv a kiegészítő módszertanokról a pedagógiai kutatásban*. https://terd.unideb.hu/doc/modszertan/kvalitatív_adatelemzés_módszere.pdf (2025. 06. 11.)
- Erdősi, Z. (2021). *Ultimate frizbi. A repülő korong csapatsport oktatása testnevelés-órai keretek között*. MediaBook.
- Erdősi, Z. (2025). *Ultimate frizbi. A repülő korong csapatsport oktatása testnevelés-órai keretek között*. (Második, bővített kiadás.) MediaBook.
- Erdősi, Z. & Balogh, J. (2023). A Game Performance Assessment Instrument (GPAI) vizsgálati módszer alkalmazhatósága és az ultimate frizbi transzferálhatósága az inváziós csapatjátékok oktatásában a testnevelésórákon. *Acta Univer-*

- statis De Carolo Eszterházy Nominatae: Sectio Sport*, 54, 19–33. <https://doi.org/10.33040/ActaUnivEszterhazySport.2025.54.19>
- Hahn, K. (1958). *Erziehung zur Verantwortung. Reden und Aufsätze*. Klett.
- Hurtik-Tóth, E., H. Ekler, J. & Tóth, L. (2023). Testnevelő tanár szakos hallgatók tanulási iránti elköteleződésének vizsgálata. *Magyar Sporttudományi Szemle*, 24(103), 63–68.
- Kolb, D. A. (1984). *Experiential Learning: Experience As The Source Of Learning And Development*. Prentice Hall. https://www.researchgate.net/publication/235701029_Experiential_Learning_Experience_As_The_Source_Of_Learning_And_Development (2025. 04. 10.)
- Kovács, K. (2019). A taktika technikája, avagy hogyan (ne) oktassuk a sportjátékosokat? In Sterbenz T. (Ed.), *Stratégia és taktika* (pp. 267–286). Testnevelési Egyetem.
- Kovács K., Kaczúr F. & Erdősi Z. (2025). Teaching man-marking defense in physical education with Ultimate Frisbee-like games. (Lektorálva, megjelenés alatt: *Practice and Theory in Systems of Education (PTSE)*. <https://doi.org/10.63145/ptse.v20i2.46>
- Maxwell, J. (1992). Understanding and Validity in Qualitative Research. *Harvard Educational Review*, 62(3), 279–301. <https://doi.org/10.17763/haer.62.3.8323320856251826>
- Molnár, A. (2025). A testnevelés tantárgy szabályozása a Nemzeti Alaptantervekben. *Iskolakultúra: Pedagógusok Szakmai-Tudományos Folyóirata* 35(4), 51–67. <https://doi.org/10.14232/iskkult.2025.4.51>
- Molnár, A. (2021). Testnevelő tanári példamutatás és az egészségmagatartás közvetítése a bemutatás módszerén keresztül. In Medovarszki, I. (Ed.), *Tantárgypedagógiai kaleidoszkóp: 2021 – Pedagógiai, neveléstudományi és szakmódszertani tanulmányok* (pp. 129–146). Magánkiadás. <https://publikacio.uni-eszterhazy.hu/7317/> (2025. 04. 10.)
- Molnár, A., Vajda, I. & Bognár, J. (2024). A célok szerepe az iskolai testnevelésben: fókuszban a testnevelő tanár szakos hallgatók. *Pedagógusképzés*, 22(2), 5–20. <https://doi.org/10.37205/TEL-hun.2024.2.01>
- Nahalka, I. (1997). Konstruktív pedagógia – egy új paradigma a láthatáron (I.). *Iskolakultúra*, 7(2), 21–33.
- NAT (2020). A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról. *Magyar Közlöny*, 2020(17), 290–446. <https://njt.hu/jogszabaly/2012-110-20-22> (2025. 04. 10.)

Sárközy, T. (2017). A sport mint nemzetstratégiai ágazat. Előnyök és hátrányok, hosszú távú kilátások. *Polgári Szemle*, 13(4–6), 143–159.
<https://doi.org/10.24307/psz.2017.1212>

Oktatási Hivatal (2025). *Útmutató a pedagógusok minősítési rendszerében a Pedagógus I. és Pedagógus II. fokozatba lépéshez. Hetedik, módosított változat*. https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/pem/2025/utmutatok/altalanos_utmutato.pdf (2025. 06. 11.)

The Relationship Between Content Regulations and Physical Education Teacher Education: The Case of Ultimate Frisbee

The central question of the study concerns the relationship between public education curriculum content regulations and physical education teacher training, with particular emphasis on the opportunities of experiential- learning-based sport game instruction. The aim of the research was to explore how professionals involved in physical education teacher training interpret the role of the Hungarian National Core Curriculum (NAT 2020) and the curriculum frameworks in shaping training content, and how they evaluate the pedagogical and methodological potential of ultimate frisbee as a sport game. The study was based on semi-structured interviews conducted with seven experts who were either leaders of Hungarian physical education teacher training institutions or professionals involved in practical teacher training. The results indicate that participants fundamentally support the objectives of NAT 2020, particularly the emphasis on promoting an active lifestyle. At the same time, they consider the content and the range of sports in the curriculum frameworks limited. The pedagogical value of ultimate frisbee was widely recognized, especially in terms of fostering cooperation, providing meaningful learning experiences, and preparing students for invasion games. The findings suggest that closer alignment between teacher education and public education content regulations may foster a stronger integration of experiential and studentcentered approaches in sport game instruction within physical education practice.

Keywords: *experiential pedagogy, sport game instruction, curriculum development, pedagogical innovation*